

Remissvar: Stärkt pandemiberedskap (SOU 2025:48)

Regeringens dnr: S2025/00922

Sveriges förenade studentkårer (SFS) inkommer här med sina synpunkter på remissen av *Stärkt pandemiberedskap (SOU 2025:48)*. SFS är en sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS har ett sextiotal medlemskårer som tillsammans representerar ungefär 400 000 studenter och doktorander.

Övergripande kommentar

SFS åsikter som vi framförde i vårt remissvar¹ till promemorian *Covid-19-lag* (regeringens dnr: S2020/09214) är fortfarande aktuella och speglas i detta remissvar.

SFS är positiva till att det införs en strategi och tydligare reglering, vilket ger en grund att utgå från vid en eventuell framtida smittspridning.

Vid en sådan smittspridning uppmanar SFS regeringen och relevanta myndigheter att föra dialog med SFS och den övriga studentrörelsen inför beslut som begränsar studentkårernas eller nationernas möjlighet att anordna aktiviteter eller upplåta lokaler. Syftet är att i ett tidigt skede identifiera hur det påverkar enskilda studenter, studentkårer och nationer, för att kunna diskutera eventuella kompletterande stödåtgärder.

Angående strategin är SFS positiv till att smittskyddsåtgärder i första hand ska bygga på frivillighet och en strävan att hålla samhället så öppet som möjligt. En nedstängning av samhället påverkar samtliga. Ur ett studentperspektiv påverkas studenters möjlighet till inläring genom att de inte längre får samma möte med lärare och klasskamrater, att utbildning avsedd att hållas på campus snabbt måste ställa om till digital med risk för försämrad kvalitet, och att studenters tillträde och åtkomst till lärosätesbibliotek begränsas. Studenters psykiska hälsa riskerar även att försämrans genom ensamhet, isolering och bristande sociala kontakter.

I denna utredning påverkas studenterna framförallt av möjligheten att begränsa eller stänga bibliotek och möjligheten att begränsa upplåtelser för privata sammankomster.

¹ <https://sfs.se/wp-content/uploads/2020/12/SFS-remissvar-Covid-19-lag.pdf>

SFS lämnar nedan specifika kommentarer på utvalda delar.

9 Stärkt beredskap med en lag om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder

9.12.1 Vissa verksamheter som är öppna för allmänheten

SFS tillstyrker förslaget om begränsningar och stängning av fritids- och kulturverksamhet. Hit räknas förutom vanliga bibliotek även lärosätesbibliotek. SFS anser att det är rimligt att användningen av lärosätesbibliotek kan begränsas i den utsträckning som är nödvändig och proportionerlig för att skydda samhället mot smitta.

Lärosätesbibliotek är mycket viktiga för studenter. De både tillhandahåller kurslitteratur, bibliotekarieexpertis och studieplatser. Begränsning av tillgång till eller stängning av lärosätesbibliotek får sannolikt stora konsekvenser för studenters inläring, och därför bör en proportionalitetsbedömning göras innan åtgärder vidtas.

SFS vill betona att om en begränsning av tillgången till lärosätesbiblioteken anses nödvändig, så bör en prioritering göras så att biblioteken i första hand stänger för allmänheten, och att ett undantag införs för studenterna och andra verksamma på lärosätet.

9.12.4 Upplåtelser för privata sammankomster

SFS tillstyrker förslaget om begränsningar och förbud mot upplåtelser för privata sammankomster. SFS anser att det är rimligt att användning och upplåtelser för privata sammankomster kan begränsas i den utsträckning som är nödvändig och proportionerlig för att skydda samhället mot smitta.

SFS vill dock påpeka två nackdelar med ett sådant förslag, som behöver ligga till grund för en proportionalitetsbedömning innan begränsningarna införs.

Begränsningar och förbud mot upplåtelser för privata sammankomster påverkar studentkårer genom att de inte har möjlighet att anordna aktiviteter för medlemmar eller att hyra ut lokaler. Det kan leda till inkomstbortfall som i förlängningen påverkar studentkårernas hela verksamhet. Sådant inkomstbortfall blir ännu mer kännbart om regeringens aviserade sänkning av studentkårernas statsbidrag blir verklighet.

Förslaget får även konsekvenser för den enskilda studenten, som tappar en viktig del av sitt studiesociala sammanhang, vilket – särskilt i kombination med att campusundervisning övergår till distans och att biblioteken stängs – kan få ett försämrat psykiskt mående till följd av ensamhet och isolering.

9.12.7 Förbud att samlas på en viss plats dit allmänheten har tillträde

Utredningen föreslår bland annat att: "Den som bryter mot ett förbud mot att vistas på en viss särskilt angiven plats döms till penningböter". Penningböter ska enligt 25 kap. 3 § brottsbalken bestämmas till lägst 200 kronor och högst 4 000 kronor.

SFS vill här lyfta fram vad vi framförde om ett liknande förslag i promemorian *Covid-19-lag* (regeringskansliets dnr. S2020/09214): "Det är mycket pengar för en student. Bötesbeloppet bör bestämmas till en lägre summa, inte mer än 1 000 kronor."

SFS föreslår istället att man döms till dagsböter istället för penningböter, vilket bland annat baseras på personens ekonomi.

9.19.5 En utfästelse om att överväga kompletterande åtgärder bör framgå av lagen om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder

SFS tillstyrker förslaget om att det ska framgå att regeringen ska överväga kompletterande åtgärder för de verksamheter och anordnare av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som drabbas av kostnader och förluster med anledning av de samhällsinriktade smittskyddsåtgärderna.

SFS tolkar det som att privata sammankomster räknas in i definitionen av "verksamheter" som omfattas av förslaget, enligt den definition av begreppet "verksamheter" som föreslås i 9.10. **Om så inte är fallet anser SFS att privata sammankomster bör omfattas** av möjligheten till kompletterande åtgärder.

Som tidigare nämnt kan förhinder att anordna aktiviteter eller hyra ut lokaler innebära en kännbar inkomstförlust för studentkårer.

Rasmus Lindstedt
Ordförande
rasmus.lindstedt@sfs.se
070-545 75 57

Mathilda Fredriksson
Utredare
mathilda.fredriksson@sfs.se
076-544 01 02